

UŽITEČNÉ TIPY A TRIKY PRO WINDOWS

tipy & triky

Pravidelná dávka tipů, lstí a fíglů pro váš operační systém a aplikace

JAN POVOLNÝ

Měsíc uběhl jako voda a další díl užitečných tipů a triků pro Windows je před vámi. A s ním i tradiční úvod, tentokrát ovšem z jiného soudku. Před Vánoci jsem se totiž stal šťastným majitelem zařízení s Windows Mobile 2003 a musím přiznat, že mi tento OS přirostl k srdci. O to více mě potěšila zpráva, že v Asii se již objevil první telefon (zatím) s novou verzí mobilních Windows s pracovním názvem Magneto. A screenshoty vypadají opravdu skvěle. Neznalé uživatele předem upozorňuji, že mobilní Windows rozhodně nelze funkčně srovnávat s klasickou stolní variantou. Pokud nemáte příslušný mobil nebo PocketPC, asi byste z nich byli zklamáni. My ostatní se nového Magneta nemůžeme dočkat, dvouletá prodleva udělala své.

Ale zpět k Microsoftu. Vypadá to, že ho Evropa opravdu nemá ráda. A to se Bill Gates skutečně snaží a objíždí evropské politiky, jak jen může. Národní vlády dokonce vyhrožují nasazováním alternativních OS do státních informačních struktur. České republice jako by se toto všechno vyhybalo. Naše vztahy s Microsoftem se naopak jeví jako velmi dobré. Tak uvidíme, kdo vyhraje.

TIPY PRO WINDOWS

Režim kompatibility

(Win XP) S nástupem Windows XP museli uživatelé a počítačová administrátoři řešit spoustu problémů. Mimo jiné nefunkčnost starších aplikací v systému XP i přes to, že se jádro systému prakticky od předchozích Windows 2000 Workstation nelišilo. Tento problém přetrvává i po několika letech. Např. starší CAD aplikace (které není zvykem upgradovat každý rok) stále trvají na běhu ve Windows 2000 jen proto, že v době jejich vzniku Windows XP neexistovaly. Řešením tohoto problému je použití takzvaného režimu kompatibility, který Microsoft implementoval právě díky očekávaným problémům se staršími aplikacemi. Jeho použití je celkem snadné. Následující řádky nám osvětlí, jak postupovat.

Pokud marně zápasíte s instalací nebo spuštěním starší aplikace, případně počítačové hry pod Windows XP, proveďte následující kroky. Nejprve je nutné vytvořit na ploše klasického zástupce problematické aplikace. Může jím být i instalační program, to je zcela lhostejné.

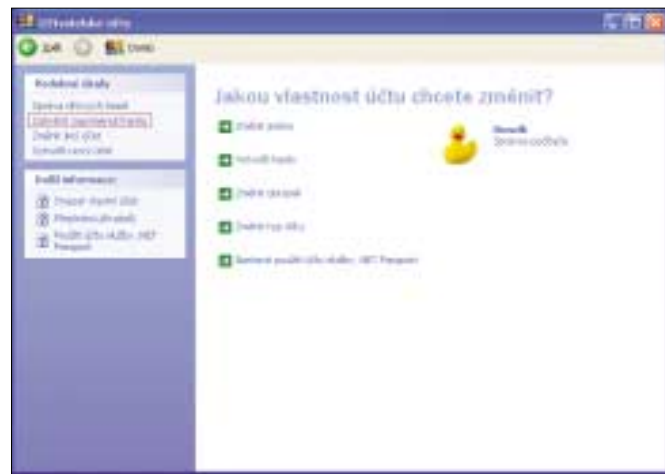
Poté poklepejte na tohoto zástupce pravým tlačítkem myši a vyberte položku *Vlastnosti*. V dialogu pokračujte na záložku *Kompatibilita*. Zde můžete jednoduše zvolit jeden z režimů kompatibility zaškrtnutím příslušného políčka a volbou operačního systému, který chcete emulovat, jednak zde můžete napěvno nastavit, v jakém rozlišení a s jakou barevnou hloubkou se má problémová aplikace spustit. To může být užitečné zejména u velmi starých her.

Vyvarujte se použití režimu kompatibility pro systémové aplikace, jako jsou antivirové programy nebo třeba defragmentátory pevného disku. Chybným nastavením by mohlo dojít k nevratnému poškození dat ve vašem počítači. U ostatních programů pracuje režim kompatibility až překvapivě dobře – právě z důvodů řečených v úvodu tohoto triku.

Zapomínáte heslo?

(Win XP) Jelikož většina z nás již používá poslední aktuální verzi Windows, troufnu si pokračovat právě tipem pro Windows XP. A podle mého názoru tipem velmi užitečným. Zeptám se tedy ještě jednou. Zapomínáte své přihlašovací heslo? Pokud ano, pak čtěte dál, Microsoft na vás nezapomněl.

Na úvod malou poznámku. Níže uvedený způsob nalezení hesla není zrovna ukázkou bezpečnosti a disciplíny při ochraně soukromých dat. Pokud si svých dat skutečně ceníte, raději si své heslo pamatujte. Konec poznámky.

Ve Windows XP se nachází uživatelům poměrně neznámá služba s názvem *Zabránit zapomenutí hesla*. Tato služba vám sice nezabrání v tom, abyste heslo zapomněli, vytvoří však záchranou disketu ještě v době, kdy si heslo pamatujete, a pomocí této diskety se můžete ke svému účtu kdykoliv přihlásit bez hesla. Zde je nutné dodat, že disketa umožní přihlášení komukoliv i v případě, pokud jste od doby jejího vytvoření heslo změnil.

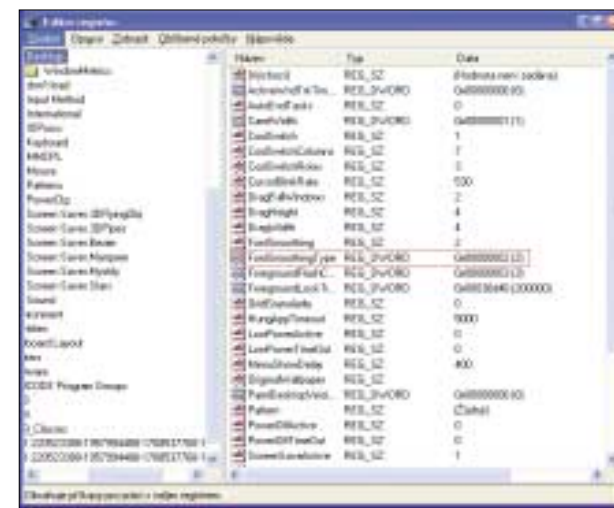
Jděte do menu *Start* a zvolte *Ovládací panely*. Vyberte položku *Uživatelské účty* a poklepejte na uživatele, pro něhož chcete výše uvedenou disketu vytvořit. V následném dialogu zvolte v levém horním rohu výše uvedenou službu. Připravte si prázdnou disketu a nechte se vést průvodcem, který se dotáže na aktuální heslo a vytvoří vše potřebné. Poté uložte disketu na bezpečné místo a doufejte, že ji nenajde nikdo nepovolný. Jestli jsou vaše Windows členem domény, probíhá kvůli autorizaci vytvářecí proces trochu jiným způsobem.

Nyní něco málo ke způsobu obnovení hesla. Stane-li se vám skutečně, že heslo zapomenete a vytvořili jste již dříve potřebnou disketu (a nikdo vám ji zatím neodcizil), dostanete při neúspěšném přihlášení možnost *vložit dis-*

ketu pro vytvoření nového hesla (případně stisknete tlačítko *Nové heslo* v případě, že se hlásíte do domény) a podrobný průvodce vás provede přes všechna úskalí. Poté budete mít opět přístup k účtu. Disketu lze použít několikrát po sobě bez zjevné újmy. Pouze pokud si vytvoříte novou, bude vám ta starší k ničemu.

Startujte s lepšími fonty

(Win XP) V průběhu svého vývoje prodělaly Windows velké změny hlavně po vzhledové a ergonomické stránce. Ostatně grafické prostředí každé nové verze (ve Windows XP přilehává nazýváno „omalovánkou“) je hlavním tahákem pro obvyčejného uživatele, který zpravidla neocení nové jádro nebo vylepšené funkce. Vývojem prošlo i vyhlazování (antialiasing) písma. Windows XP k tomuto účelu používají novou funkci nazvanou ClearType. Její účinnost si předvedeme v následujícím tipu.

Standardní start Windows XP končí úvodní přihlašovací obrazovkou s nápisem *Vítejte*. Obvyklý přihlašovací dialog používá příliš malé písmo na to, abyste postřehli, že není vyhlazené, u slova *Vítejte* je to ovšem patrné na první pohled. ClearType je totiž na této obrazovce vypnutý.

Pro zapnutí vyhlazování je nutné provést malou změnu v systémovém registru Windows. Jděte tedy do menu *Start* – *Spustit* a spusťte program *regedit*. V něm pokračujte do klíče *HKEY_USERS* – *.DEFAULT* – *Control Panel* – *Desktop*. Zde je pro nás důležitá položka *FontSmoothingType*, která je standardně nastavená na hodnotu *1*. Poklepejte na ni levým tlačítkem myši a změňte její hodnotu na *2*. Poté zavřete *regedit* a restartujte Windows.

Po restartu by měla být úvodní přihlašovací obrazovka vylepšena o vyhlazené písmo. Jestliže tuto změnu nepoznáte, zkuste se prostě přihlásit jako jeden z uživatelů Windows. Po přihlášení se totiž písmo na malý okamžik opět přepne do nevyhlazené podoby a pak je rozdíl zřetelně patrný.

TIPY PRO MS OFFICE

Obálky rychleji

(Word 2000 a vyšší) Jak již název napovídá, budeme se snad poprvé zabývat tiskem obálek – velmi často používanou a potřebnou procedurou každé sekretářky. Word se s obálkami od verze 2000 umí vypořádat celkem solidně, zvláště ve spojení s vhodnou tiskárnou. Jestliže patříte mezi uživatele, kteří tisknou na obálky téměř denně, určitě si nenechte ujít následující malý tip.

Předpokládejme tedy, že chcete vytisknout obálku s odesílatelem a adresátem – tak, jak je to běžně obvyklé. Jdete tedy do roletového menu *Ná-*

stroje a zvolíte položku *Obálky a štítky*. Zde vyplníte obě adresy, vložíte obálku do tiskárny a hotovo. Tento postup ale nepatří mezi nejrychlejší, proto to nyní zkusíme trochu jinak. Adresu odesílatele a příjemce totiž není nutné neustále vyplňovat. Lze ji nastavit trvale.

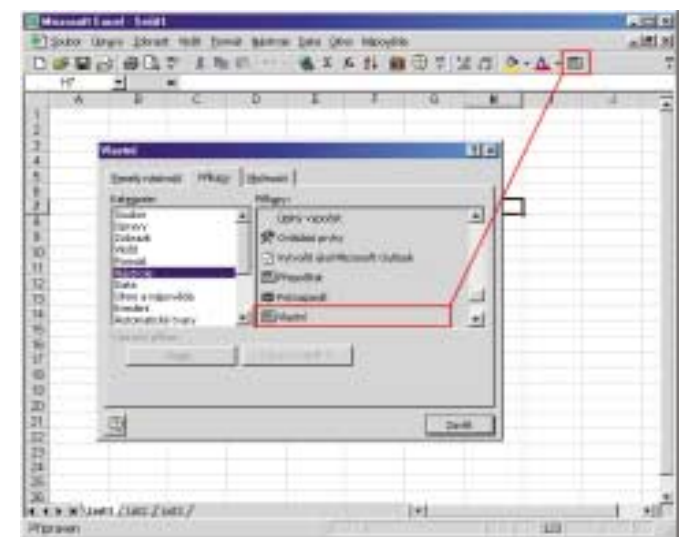
Začneme adresou odesílatele. Jděte do roletového menu *Nástroje* a zvolte *Možnosti*. Zde pokračujte na záložku *Informace o uživateli* a zadejte svoji adresu do pole *Poštovní adresa* ve tvaru, v němž ji chcete na obálce zobrazovat.

Poté uveďte při psaní dopisu na obvyklé místo na začátku stránky adresu osoby, které dopis posíláte (opět ve tvaru, jenž požadujete na obálce). Když se nyní před tiskem dopisu vrátíte do dialogu *Obálky a štítky*, budete mít již obě adresy správně vyplněné a stačí jen stisknout příslušné tlačítko pro tisk. Vaši adresu odesílatele si Word samozřejmě bude pamatovat již navždy, nebo alespoň do té doby, než ji změníte v dialogu *Možnosti*.

Kalkulačka po ruce

(Excel 2000 a vyšší) Druhým dnešním tipem pro MS Office nebude žádná žhavá novinka. Mnozí možná níže nastíněný trik již nějaký čas používají. Nejedná se o editaci registrů, obtížnost lze označit za nízkou. Tento tip je prostě jen užitečný, snad to stačí...

Představte si, že navrhujete nějakou složitější tabulku v Excelu. Při tomto návrhu přirozeně provádíte (převážně automaticky) velké množství různých výpočtů. Často ale narazíte, když potřebujete rychle spočítat/vyzkoušet jednoduchou úlohu mimo vámi vytvářenou tabulku. Potom pravděpodobně použijete různé další menší tabulky, kde tyto pomocné výpočty provádíte. To ale není nutné, pokud máte někde po ruce kalkulátor. V Excelu si pomocí následujícího postupu umístíte kalkulátor přímo do pracovní listy s ikonami a kdykoliv ji na požádání vyvoláte.

Spusťte Excel a jděte do roletového menu *Zobrazit – Panely nástrojů – Vlastní*. V následujícím dialogu se přepněte na záložku *Příkazy* a z menu v levé části vyberte kategorii *Nástroje*. Potom v seznamu příkazů sjedte téměř na konec, kde hledejte ikonu kalkulačtoru s názvem *Vlastní* (Custom). Tuto potom uchopíte levým tlačítkem myši a přetáhněte ji na libovolné místo v liště s ikonami. Do lišty se přidá příslušný příkaz, po jehož stisku přímo v Excelu vyvoláte standardní okenní kalkulačku, kterou zase kombinací ALT+F4 ukončíte. Takto máte kalkulačku stále po ruce.

Upravujte hotové tabulky

(Excel 2000 a vyšší) Posledním office tipem dnešního dílu bude podle mého názoru užitečná rada, jak si poradit s úpravami již hotové tabulky.

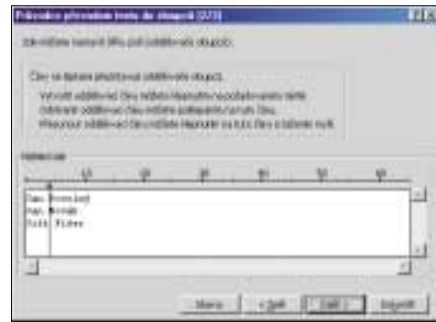
Při počátečním návrhu mnohdy nemáme tušení, jak bude výsledná tabulka vypadat. Nebo to víme velmi přesně, ale postupem času se naše požadavky radikálně změní. Provádět změny na hotové tabulce je postupem času čím dál obtížnější, někomu se to dokonce může zdát zcela nemožné. Jeden ze způsobů změn buněk v naplněné tabulce si ukážeme níže.

Hotovou tabulku lze samozřejmě upravovat přidáváním řádků a sloupců. Nerozdělíme však hotový sloupec na dva tak, abychom nepoškodili vsunutá data. Máme-li např. ve sloupci celé jméno (Jan Novák), můžeme ho časem

chtít rozdělit na samotné jméno a příjmení. Toho už obyčejným přidáním sloupce nedosáhneme. Možné to ovšem je, a není to ani příliš složité.

Označte myší sloupec obsahující v buňkách nevhodná data (v našem případě celé jméno). Jděte do roletového menu *Data* a zvolte položku *Text do sloupců*. Spusťte jakéhosi kouzelníka, který vás ve třech krocích provede celou procedurou. V prvním kroku jste dotázáni, jakým způsobem je text oddělen. V našem případě je mezi jménem a příjmením mezera. Ve druhém kroku se Excel sám pokusí nabídnout vlastní rozdělení podle rozdělovacích znaků, které jste navrhli v kroku prvním. Pokud vám rozdělení nevyhovuje, můžete myší sami určit dělící čáry. V posledním kroku určíte některé další vlastnosti pro budoucí dva oddělené sloupce.

Po dokončení jsou data rozdělena a tabulka upravena. Tento postup lze samozřejmě opakovat a kombinovat tak, abyste dosáhli všech požadovaných změn.

EASTER EGGS

Po delší době opět přidáme k našemu souboru tipů a triků alespoň dvě velikonoční vajíčka.

Autoři Excelu 2000

(Office 2000) Pakliže jste ještě stále uživateli staršího Excelu 2000, můžete si vyzkoušet následující trik, který vyvolá velmi pěkně zpracované „autorské credits“. A pak nemá být ten Excel tak veliký.

Spusťte Excel a stiskněte klávesu F5. Ta vyvolá funkci *Přejít na*. Do kolony vepište rozsah **X2000:L2000** a stiskněte OK. Měl by se vám označit příslušný pruh buněk. Poté stiskněte jednu klávesu TAB. Pozice kurzoru by měla být *M2000*. Stiskněte a podržte klávesy CTRL+SHIFT a myší klikněte na ikonu pro tvorbu grafů, kterou najdete v pruhu ikon v horní části Excelu. A máte to.

Solitaire

Solitaire je na poli aplikací Windows naprostou klasikou. I přes svou jednoduhost se jistě jedná o nejhranější hru na kancelářském PC. Proto ob-

sahuje hned několik vajíček, jimiž můžete své hraní zjednodušit. O některých už jsme psali, dnes si řekneme o tom nejdůležitějším – výherním.

Spusťte Solitaire a stiskněte kombinaci kláves ALT+SHIFT+2. Vyhráli jste. Jednoduché a rychlé.

Tímto jednoduchým trikem se dnes rozloučíme. Příště se těším opět na shledanou.

5 0153/OK

Intertipy

Zatímco v hlavním úvodníku jsem se věnoval převážně Windows a Microsoftu (tak, jak jsem měl), nemohu v úvodu k internetovým tipům opomenout pořádnou sněhovou kalamitu, která zasypala naši zemi. Dokonce i „ve Praze“ je poměrně neprůjezdno. Toto počasí jistě ovlivňuje i bezdrátová připojení na frekvenci 2,4 GHz a ani Ronja na tom v hustém sněžení nebude nejlépe. Sám to právě pociťuji na svém notebooku, připojeném jak jinak než právě přes Wi-Fi. Letošní tuhá zima prokazuje fakt, že bezdrátové připojení na volné frekvenci nepatří mezi nejspolehlivější a hodí se právě tam, kam bylo původně určeno. Do kanceláří ve velkých administrativních budovách, do hotelů nebo restaurací. Tam zatím nesněží.

Obsahem dnešního vloženého článku budou po delší době opět stránky s takzvanými velikonočními vajíčky (easter eggs), jak jsou označovány různé legrácky a finty ukryté v softwarových produktech.

Eggs.com

www.eeggs.com

Jestliže se máme zaměřit na weby s easter eggs, nemůžeme začít nikde jinde, než u největší zásobárny těchto tipů a triků *eeggs.com*. Tento web není jen rozsáhlou databází tipů pro počítače a software, najdete zde i jiná témata, např. ze světa filmu, hudby, televize, knih a umění. My se ale přece jen budeme věnovat těm počítačovým. Triky jsou děleny do několika dalších hlavních podkategorií. Za všechny mohu jmenovat *Applications* a *Operating systems*. Je jich ovšem mnohem více. V každé kategorii pak najdete ještě ne-

konečné množství sekcí. Operační systémy se pak nevěnují zdaleka jen rozličným verzím Windows, nechybí ani jiné platformy jako je Commodore 128 nebo fenomenální ZX Spectrum. V další úrovni najdete samotné triky, které jsou zpracovány velmi kvalitně včetně ilustrační grafiky (je-li potřeba). Tipy je možné bodovat a pod každým je k dispozici malá diskuse sloužící hlavně k ověření funkčnosti. Kromě databáze triků najdete na úvodní stránce nezbytný vyhledávací nástroj a také modul pro přidání dalších vajíček. Stránka průběžně sestavuje i jakési TOP žebříčky, které poslouží k trochu lepší orientaci v již dost rozsáhlé databázi. Pokud chcete být informováni o nových úlovcích, nechte si zasílat informační newsletter. Nic více, ale ani méně. Anglicky.

DVD Easter Eggs

www.dvdeastereggs.com

DVD Easter Eggs jsou velmi pěkně zpracovaným webem, jak po stránce obsahové, tak po té vzhledové. Nehleďte zde ovšem rady a triky pro provozování vašich DVD mechanik. Tento site vám poskytne něco podobného jako filmová sekce z předchozího odkazu. Tedy různé zajímavé tex-

ty či ukázky z filmů distribuovaných na DVD. V úvodu naleznete přehled nejnovějších zpráv z dané oblasti, v levém menu pak máte na výběr nejrůznější součásti, od samotných velikonočních vajíček až po seznam diskusních skupin, nebo nezbytný vyhledávač. K dispozici je samozřejmě i součást přiléhavě nazvaná Feedback, kde máte možnost vyjádřit své myšlenky a postřehy nebo upozornit na další vajíčka. K dispozici je i obligátní možnost zaslání novinek e-mailem. Vše anglicky, v příjemné modré barvě.

Vaječné nebe

www.eggheaven2000.com

Stránky s velmi přiléhavým názvem a trochu nevkusnou červenou barvou. Web je velmi přehledný a nenajdete na něm žádné zbytečné odkazy a grafické prvky. Na úvodní stránce máte k dispozici přehled kategorií, které opět pokrývají celou škálu oborů, od počítačů přes film a umění až k hudbě a počítačovým hrám. Každá kategorie obsahuje množství sekcí, které se dále dělí na jednotlivé triky. Největší počet najdete samozřejmě mezi softwarem. V dolní části úvodní stránky uvidíte seznam nejnovějších pří-

růstků, vpravo pak máte možnost přidat vlastní trik, případně si přečíst Egg FAQ. Nechybí ani kvalitní vyhledávač, pomocí něhož se v databázi velmi rychle zorientujete. Vše anglicky, ale v případě těchto přehledných stránek to nebude na překážku.

Skryté vlastnosti DVD

www.dvdreview.com/html/hidden_features.shtml

Takto poněkud krkolomně by se daly charakterizovat *Hidden Features* magazínu DVD Review. Jelikož je tato stránka součástí většího projektu,

nenajdete zde kromě DVD triků nic zbytečného navíc. Úvodní stránka odhalí nejnovější přírůstky v seznamu, které jsou následovány kompletním soupisem filmů a jejich skrytých vlastností. Filmů je opravdu velmi mnoho, a proto zamrzí, že zde nemůžete vyhledávat. Anglicky.

Software Tips and Tricks

www.softwaretipsandtricks.com/eastereggs/

Tato stránka je pro náš seriál zajímavá nejen svojí částí věnovanou velikonočním vajíčkům. Najdete zde i obvyklou dávku tipů a triků pro všechny verze Windows. Samotná velikonoční vajíčka jsou rozdělena do kategorií, z nichž každou reprezentuje přehledná tabulka se seznamem jednotlivých triků. Kategorie jsou celkem tři. Operační systémy samozřejmě nemohou chybět, následují DTP aplikace, kam ovšem autoři zahrnuli i MS Office. Zbytek je označen jako „Ostatní“. V levém menu potom můžete využít dalších služeb stránek, např. se zúčastnit rozhovorů v diskusních fórech nebo si přečíst články věnované Windows. V těchto stránkách překvapivě nemůžete vyhledávat. Alternativou k chybějícímu vyhledávači je tak pouze mapa stránek jako tako-

vá. Pokud chcete být informováni, můžete si nechat zasílat příslušné e-maily, nechybí ani možnost vyjádřit se na adresu autorů, případně doplnit nějaký tip a trik. Je to opravdu mnoho, v docela povedeném hávu a anglickém jazyce.

DVD Dungeon

movieweb.com/dvd/eggs/

Vcelku nápaditý název stránky, věnované DVD titulům obecně a na výše uvedeném odkazu speciálně velikonočním vajíčkům. V úvodu vás překvapí osobitý design doplněný lištou s abecedou. Pod každým písmenem se skrývá seznam DVD titulů s příslušným popisem daného triku. Vše je doplněno vyhledávačem, který umí rozlišit prohledávané součásti stránek. Easter eggs totiž nejsou to jediné, co na Movie Webu najdete (viz přehledné horní menu). Vše anglicky.

Tímto odkazem se dnes rozloučíme. Na první pohled je patrné, že doménu velikonočních vajíček nejsou jen počítače. Při práci na jakémkoliv produktu je evidentně potřeba trocha zábavy, a proto najdete skryté triky i v jiných oblastech než těch softwarových. Příště se těším opět na shledanou.

